

מאמר
פדה בשלום – ה'תשל"ז

מאת
כבוד קדושת
אדמו"ר מנחם מענדל

זצוק"לה"ה נבנ"מ זי"ע

שניאורסאהן
מליובאוויטש

בלתי מוגה

יוצא לאור לש"פ ויצא, יו"ד כסלו, ה'תשע"ז

יוצא לאור על ידי מערכת
"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושבע לבריאה
מאה וחמישים שנה להסתלקות הילולא של אדמו"ר ה"צמח צדק"

לעילוי נשמת

הרה"י ר' מנחם מענדל ע"ה
בהרה"י הרה"י חיים שאול ע"ה
נלביע י"ג כסלו ה'תשס"ו
זוגתו מרת חנה ע"ה
בהרה"י ר' מנחם מאניש ע"ה
נלביע יו"ד ניסן ה'תשע"ג

ברוק

ת' נ' צ' ב' ה'

נדפס על ידי ולזכות משפחתם
שיחיו לאורך ימים ושנים טובות

הוספה

בי"ה, כגי מ"ח תשכ"ב
ברוקלין

הווי"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ רב פעלים בעל
מדות וכו' מוה' ישראל מרדכי שי' הכהן

שלום וברכה!

במענה למכתבו מכי מרחשון.

בעת רצון יזכירו את כל אלה שכותב אודותם, על הציון הקי של כ"ק
מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבגי"מ זי"ע, מתאים לתוכן כתבו, וביחוד את בנו
שלמה שי', שירוה ממנו רוב נחת אמיתי נחת חסידותי.

ובודאי לדכוותי למותר להדגיש, שבמדתו של הקב"ה שהיא מדה כנגד
מדה (אלא שכ"פ ככה), הוספה מכת"ר בהפצת המעינות (עד שיפוצו גם) חוצה,
וכרשום בזכרוני נדברנו עד"ז בהתראותינו פא"פ בבקורו כאן, תוסיף בהאמור
לעיל ותקדים הברכה וההוספה, והרי חונן מהשגחה העליונה בהשפעה בחוגים
רחבים, השפעה בעיני הגוף אבל גם בעיני רוחנים, וידוע פתגם הרה"ג הרה"ח
הרה"צ כו' הר"ר הלל מפאריטש שכל הידור שעושה הוא בכדי שיונח בטוב (עס
זאָל זיך גוט אָפלייגן) אַ וואָרט אין חסידות. ועד"ז בהנ"ל. ולדכוותי האריכות
אך למותר.

והרי גם מתקרבים אנו לחדש כסלו, חדש החסידותי.

כבוד ובברכה לבשו"ט בכל האמור וגם בעיני הכלל

מ. שניאורסאהן

נ.ב. כבקשתו אחפש הזדמנות (שלא יוקשה — מה יום מיומים) לכתוב
לפלוני כבקשתו.

מצילום האגרת.

מוה' ישראל מרדכי שי' הכהן: אידלמן, חבר עיריית פתח תקוה* מטעם תנועת פא"י. —
למד בצעירותו בשיבת תורת באַטוואַצק (ראה תולדות חב"ד בפולין ליטא ולטביא ע' ר).
שבמדתו של הקב"ה שהיא מדה כנגד מדה: סנהדרין צ, סע"א. וראה סוטה ח, ב ואילך.
(אלא שכ"פ ככה): ראה פרש"י תשא לד, ז (מתוספתא סוטה פ"ד ה"א). ועוד.
פתגם . . הר"ר הלל מפאריטש . . אָפלייגן) אַ וואָרט אין חסידות: ראה אג"ק אדמו"ר מהוריי"צ
ח"ד אגרת תתקיב (ריש ע' פ). וראה גם אג"ק ח"כ אגרת ז'תרמט, ובהנסמן בהערות שם.

(* ראה גם אג"ק חכ"ב אגרת ח'רפא (למו"ה דוד חנוין; כ"ז כסלו תשכ"ב).

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ ויצא, יו"ד כסלו הבעל"ט — הננו מוציאים לאור (בהוצאה
חדשה ומתוקנת) מאמר ד"ה פדה בשלום גו' שנאמר בהתוועדות יום ה' פ' ויצא,
יו"ד כסלו ה'תשל"ז (לפני ארבעים שנה), הנחה בלתי מוגה.

*

בתור הוספה — מכתב (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכניסם עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנוכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו
נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

יום הבהיר וא"ו כסלו, ה'תשע"ז,
מאה וחמישים שנה להסתלקות הילולא של אדמו"ר ה"צמח צדק"
ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2016 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • http://www.lahak.org

The Kehot Logo is a trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5777 • 2016

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס
The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237
(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס
על ידי חיים שאול בן חנה
בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"
(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחי

כלל – חודרת (נעמט דורך) עבודת התפלה את כל המעת לעת וכל הענינים שבו, שגם אז עומד במעמד ומצב כמו בזמן התפלה, כעבדא קמי מרי'. ובאור פני מלך חיים¹⁰⁸, שנמשך אח"כ במשך כל היום ובעבודתו בכל היום בקיום התומ"צ, ועי"ז מברר חלקו בעולם, אפילו בענינים דלעו"ז, ועד שהבירור הוא באופן דאיש מנוחה ששלום ושלום יהי' בימיו. ומתוך מנוחה אמיתית ומתוך שלום ושלום, הולכים לקבל פני משיח צדקנו – עי"ז שגם בתורה ישנו הענין דיפוצו מעינותיך חוצה¹⁰⁹, שהמעיינות הם באופן של הפצה גם בחוצה, שלכן אין צורך בענין דאתכפיא ואפילו לא בענין דאתהפכא, כיון שנעשית בקיעת הפרסא שבין יעקב ללבן התחתון (כנ"ל ס"ח), ולאח"ז נעשה הענין דועלו מושיעים בהר ציון וגו'¹¹⁰ – כן תהי' לנו בקרוב ממש, בביאת משיח צדקנו.

תוכן המאמר

פדה בשלום – לא באופן של נצחון במלחמה, ע"י אתכפיא ועד שבאים לאתהפכא, אלא באופן שמלכתחילה אין מנגד שצריך ללחום עמו. וענין זה נעשה ע"י העבודה שמצד בחי' היחידה, שאין דוגמתה בלעו"ז – בבואה דבבואה לית להו. ולכן הרי זה בעיקר לעתיד לבוא, אבל ישנו גם בעבודה בזמן הזה, שבה תלויים כל הגילויים דלעתיד לבוא. ויש לקשר זה עם הענין דוישכם לבן בבוקר וגו':

לבן – לובן העליון, שמאיר בכל בוקר, ומתגלה באופן של נשיקין (מצד גודל האהבה), ונמשך למטה – לבניו ובנותיו, וזוהי הנתינת כח לענין דויעקב הלך לדרכו, לעבודתו בענין הצאן – להמשיך למטה מבחי' העלם העצמי, ע"י ענין הביטול (דכא ושפל רוח) דצאן, שלכן גם לעת"ל תעבורנה הצאן ע"י מונה.

וענין זה נעשה ע"י הקדמת הענין דיעקב אותיות יבקע – בקיעת הפרסא שבין לובן העליון וסדר השתלשלות, ולאח"ז גם בקיעת הגל שבין יעקב ולבן התחתון, שע"ז יוכל להיות הבירור בתחתון שאין למטה הימנו. וענין לובן העליון בנשמת האדם – הוא בחינת היחידה, שע"י הסולם דתפלה נמשכת וחודרת עד לכח המעשה, ופועלת בירור העולם באופן דפדה בשלום.

¹⁰⁸ ובכ"מ.

¹⁰⁹ עובדי' א, כא.

¹¹⁰ משלי טז, טו.

¹¹⁰ ראה אגה"ק הידועה דהבעש"ט – נדפסה בכש"ט (הוצאת קה"ת) בתחילתו.

שבנפש) עד ארצה, שענינו בכחות האדם הוא כח המעשה⁹⁵. וכיון שנמשך למטה מבחי' היחידה, אזי נעשה הביורר באופן דפדה בשלום, ע"ד המעמד ומצב שהי' אצל איש מנוחה, ששלום ושקט אתן גו' בימיו (כנ"ל ס"ב).

י) וענין זה נעשה הכנה קרובה שמקרכת את שלימות הענין דפדה בשלום נפשי שיהי' בגאולה הכללית בביאת משיח צדקנו (כנ"ל ס"ב). וגם בינתיים (בין הגאולה הפרטית דכל אחד מישראל לגאולה הכללית) צ"ל ענין הגאולה אצל ראשי ועיני העדה, שבכללות הם רבותינו נשיאינו ונכמבואר גם בשער היחוד והאמונה⁹⁶ בענין שיתף עמו מדת הרחמים⁹⁷, שהו"ע האותות ומופתים שמראה הקב"ה לצדיקים⁹⁸, שמצינו כמה אופנים בגאולה שלהם, ועד לגאולה באופן דפדה בשלום. וענין זה מוסיף כח לכאו"א ההולך בדרכיו אשר הורנו מאורחותיו, שתהי' בעבודתו תוספת כח, יתר שאת ויתר עוז, שבכל יום יהי' אצלו הענין דוישכם לבן בבוקר וינשק לבניו ולבנותיו ויברך אתהם. ונוסף על ענין זה שנותנים לו בתורת מתנה⁹⁹, הנה לאחרי שלבן הלך למקומו, אזי נעשה הענין דויעקב הלך לדרכו, ובאופן דויפגעו בו מלאכי אלקים, שקאי על אלקים עליון¹⁰⁰, בדוגמת המבואר בהדרושים¹⁰¹ על הפסוק¹⁰² ויתן לך האלקים מטל השמים ומשמני הארץ ורוב דגן ותירוש [דקאי הן על עניני התורה, כדאיתא במדרש¹⁰³, והן על פשטות הענינים (אין מקרא יוצא מידי פשוטו¹⁰⁴), ובאופן שיתן ויחזור ויתן¹⁰⁵], וכהפירוש בהמשך תרס"ו¹⁰⁶ שהאלקים קאי גם על העלם העצמי. ועד שמגיע לתכלית השלימות בעבודתו בכל יום, שלאחרי הענין דפדה בשלום נפשי שבזמן התפלה, שעומד כעבדא קמי מרי¹⁰⁷, באופן שאין לו שום ענינים כלל, אפילו לא ענינים של אתכפיא ואתהפכא, כיון שאינו מציאות לעצמו

בס"ד. יום ה' פ' ויצא, יו"ד כסלו, ה'תשל"ז

(הנחה בלתי מוגה)

פדה בשלום נפשי מקרב לי כי ברבים היו עמדי¹ [שפסוק זה אמרו אדמו"ר האמצעי ביום גאולתו בעשירי בכסלו], להיותו בשיעור תהלים דיום העשירי בחודש, כולל גם יום העשירי בחודש כסלו, כמסופר מרבינו נשיאנו, נשיא דורנו, כ"ק מו"ח אדמו"ר², שרבינו הזקן ולאח"ז ממלא מקומו אדמו"ר האמצעי, בעל הגאולה, היו אומרים שיעור זה בכל יום (אלא שמזמן לזמן או בתקופות ידועות היתה גם הוספה בזה, שלכן אמרו גם רבינו הזקן ביום גאולתו י"ט כסלו³, שחל ביום השלישי שהוכפל בו כי טוב, בשיעור תהלים השבועי, נוסף על שיעור תהלים החדשי, כבעשירי בכסלו)]. ומבאר בעל הגאולה (בשער התפלה שלו ד"ה פדה בשלום נפשי מקרב לי כי ברבים היו עמדי⁴) הדיוק במ"ש פדה בשלום, שאין זו סתם פדי' שיכולה להיות בכמה אופנים, אלא הפדי' היא באופן של שלום. ומבאר בארוכה⁵, ששלום לאמיתתו הוא ענין שללא צער ויסורים ח"ו, אלא באופן של שלום ושלווה. ולכן, מ"ש פדה בשלום נפשי קאי על פדי' שאינה באופן שיש מלחמה שמנצחים בה, אלא באופן שאין עצם המציאות של מלחמה, כיון שאין מנגד שצריך ללחום עמו, שזהו המעמד ומצב שהי' אצל שלמה, עליו נאמר⁶ הוא יהי' איש מנוחה גו' ושלום ושקט אתן גו' בימיו, באופן נעלה יותר מכמו שהי' בימי דוד, שאז היתה התחלת הענין דקיימא סיהרא באשלמותא⁸, אבל כיון שהי' זה ע"י מלחמה, אין זה שלום אמיתי, שלום ושלווה דאיש מנוחה, כפי שהי' אצל שלמה (אפילו בערך למעמד ומצב שהי' בימי דוד), ולכן שלימות הענין דקיימא סיהרא באשלמותא הי' בכנין ביהמ"ק⁹, שעליו נאמר לדוד¹⁰ אתה לא תבנה הבית, כי אם בנך היוצא מחלצין הוא יבנה הבית לשמי, וטעם הדבר, כי הוא יהי' איש מנוחה גו' ושלום ושקט אתן גו' בימיו.

(1) תהלים נה, יט.	(5) שערי תשובה ח"א מט, א ואילך.
(2) ראה גם לקו"ש חכ"ה ע' 160 ואילך.	(6) פי"א (נה, ד ואילך)
(3) קובץ מכתבים שבסו"ס תהלים אהל יוסף יצחק (ע' 200). אגרות-קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"ג ע' תעג ואילך.	(7) דברי הימים-א כב, ט.
(4) אגרות-קודש אדמו"ר הזקן ע' רלב. מקומות שבהערה הקודמת.	(8) ראה לקו"ש ח"ח ע' 24 הערה 26.
	(9) זהר ח"א קנ, א. וראה שמור"ר פט"ו, כו.
	(10) מלכים-א ח, יח"ט. וראה דברים הימים שם, ח.

(95) ראה גם ד"ה זה היום דש"פ נצבים תרצ"ד ספ"א (סה"מ קונטרסים ח"א שיט, א).	רחצ, א) קאי על הקב"ה.
(96) רפ"ה.	(101) ראה ד"ה ויתן לך בתו"ח תולדות קמט, סע"א ואילך. אוה"ת שם קסא, סע"ב ואילך. ד"ה הנ"ל תשכ"ח (תו"מ סה"מ כסלו ע' שלט ואילך). וש"נ.
(97) פרש"י בראשית א, א (ד"ה ברא אלקים). ועוד.	(102) תולדות כז, כח.
(98) ראה גם ד"ה ברוך הגומל תשכ"ז (סה"מ תשכ"ז ע' רפ).	(103) ב"ר פס"ו, ג.
(99) כנ"ל (ס"ז) שהענין דוינשק גו' הוא באופן של אתעדל"ע.	(104) שבת סג, א. וש"נ.
(100) ראה שיחת ד' מרחשון תשכ"א (תו"מ חכ"ט ע' 187) שלפי פירוש הזהר (ח"ג	(105) פרש"י עה"פ — מב"ר שם.
	(106) ד"ה ויתן לך (ע' קכד).
	(107) שבת י, א.

שעבודתו היתה באופן שבקע את הפרסא שבין אצילות והעולמות שלמעלה מאצילות, ובכללות, בקיעת הפרסא שבין לובן העליון וסדר ההשתלשלות, ועי"ז יומשך תוספת אורות ביותר כו', ולאח"ז הי' יכול להיות הענין דוישכם לבן בבוקר וינשק לבניו ולבנותיו ויברך אתהם, כנ"ל בארוכה.

ולאחרי בקיעת הפרסא שבין לובן העליון וסדר ההשתלשלות, נעשה גם בקיעת הגל שבין יעקב ולבן התחתון, לבן דלעו"ז, ועי"ז יכול להיות ענין הבירור [לא רק בבניו ובנותיו כפי שהם בקדושה, ולא רק בבחי' אתהם, את הטפל, והביטול דמ"ה כפי שהוא בצירוף דה"ם, אלא גם] למטה בתחתון שאין תחתון למטה הימנו, ובו גופא בענינים של לעו"ז כו', שנעשה שם המעמד ומצב דעם לבן גרתי ותר"ג מצוות שמרתי⁸⁹, שזה נעשה כל מציאותו של לבן כו'.

ט) וענין זה קשור גם עם הענין דפדה בשלום. דהנה, הענין דפדה בשלום נפשי בנוגע לגאולה הפרטית בכל אחד מישראל (שאומר פסוק זה) הוא בזמן התפלה (כמבואר באגה"ק⁹⁰), שזוהי התחלת עבודת כל אחד מישראל בכל יום, בתפלת שחרית, בבוקר דאברהם, שתיקן תפלת שחרית, שנאמר⁹¹ וישכם אברהם בבקר אל המקום אשר עמד שם, ואין עמידה אלא תפלה כו'⁹². וזהו הקשר עם הענין דוישכם לבן בבוקר, כמשנת"ל (ס"ג) שלפני הענין דוישכם אברהם בבוקר, ישנה כבר האתעדל"ע דוישכם לבן בבוקר, שהו"ע ההמשכה מבחי' לובן העליון כו'.

והנה ע"פ המבואר בדרושים⁹³ בענין לובן העליון שלבן (ועאכו"כ לובן העליון) הוא גוון עצמי, מובן, שענין לובן העליון בדרגות שבנשמת האדם הו"ע היחידה שבנפש. ועי"פ משנת"ל (ס"ו) בענין המשכת לובן העליון למטה, שזהו"ע דוינשק לבניו ולבנותיו גו' עד להמשכה בעבודה בפועל, הנה כן הוא בנוגע להמשכת בחי' היחידה, עי" בחי' חיי, שתומשך בכחות פנימיים, ועד ללבושים דמחשבה דיבור ומעשה, והמעשה הוא העיקר⁹², שזהו ענינה של עבודת התפלה, סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה⁹⁴, להמשיך משמימה (בחינת יחידה

(89) וישלח לב, ה ובפרש"י.

(90) ס"ד.

(91) וירא יט, כז.
(92) שו, ב. תקו"ז תמ"ה (פג, א).

(93) תו"ח ויצא קצח, ד.

(94) ויצא כח, יב. זהר ח"א רסו, ב. ח"ג

(91) וירא יט, כז.

(92) ברכות כו, ב.

ב) והנה ענין הפדי' עי" הנצחון במלחמה בעבודת ה' היא¹¹ העבודה דאתכפיא, שאז נשאר מציאות הלעו"ז, ורק מתבטלת בנוגע למעשה עכ"פ, שהמעשה הוא העיקר¹², כיון שבפועל נעשה ענין הבירורים בעולם, אבל אין זה באופן של שלימות, כיון שעדיין נשאר מציאות הלעו"ז. וישנו אופן עבודה נעלה יותר, שהבירור הוא באופן שבאים למעמד ומצב דאתהפכא, שלא נשאר המציאות דלעו"ז, כיון שהרע נתהפך לטוב. ובדוגמת מ"ש בנוגע לעשו וישקהו¹³, שהו"ע האתהפכא לטוב. אמנם, גם ענין זה אינו תכלית השלימות, כי, אע"פ שהענין דאתהפכא הוא באופן שמתבטלת מציאות הלעו"ז, הרי גם לזה באים עי" מלחמה באופן דלאום מלאום יאמץ¹⁴, עי" אתכפיא, ואח"ז מגיע לענין דאתהפכא, וכמו בנוגע לעשו, שהענין דוישקהו (אתהפכא) בא לאחרי שקדמו לזה כמה תחבולות כו', ועד למלחמה בשרו של עשו¹⁵ (שלכן נקרא שמו ישראל, כי שרית עם אלקים ועם אנשים ותוכל¹⁶). וכיון שענין זה בא עי" יסורים וצער ומלחמה, אין זו שלימות הפדי', שהיא דוקא באופן של מנוחה, שלום ושלוה, שזהו כשאין מציאות של מנגד שצריך ללחום עמו, ועד שלא שייך לומר אפילו ענין של אתהפכא, כיון שמלכתחילה אין ענין של מנגד.

והענין בזה, דהנה¹⁷, כאשר עבודת האדם היא מצד כחות פנימיים, ועד לעבודה שמצד המקיף דחי', הרי זה באופן שאת זה לעומת זה עשה האלקים¹⁸, שהרי בכואה (בחי' חיי) אית להו¹⁹, ואז העבודה היא באופן של מלחמה, שיכולה להיות בב' אופנים, העבודה דאתכפיא והעבודה דאתהפכא. אבל כאשר העבודה היא מצד בחי' היחידה, שעז"נ בכואה דכבואה לית להו¹⁹, שלכן נקראת בשם יחידה, בגלל שאין דוגמתה בלעו"ז, הרי זה באופן דפדה בשלום, שלום אמיתי.

(11) ראה ד"ה פדה בשלום שם ספ"ו ואילך (נב, ג ואילך).

(16) וישלח לב, כט.

(17) ראה ד"ה פדה בשלום הנ"ל פ"ה

ואילך. פי"א (נא, ג ואילך. נה, ג).

(18) קהלת ז, יד.

(19) ראה יבמות קכב, א. גיטין סו, א.

לקו"ת תצא לו, ג. מאמרי אדמו"ר האמצעי

תצא ס"ע תקמב ואילך. לקו"ש ח"ד ע' 1201

הערה 49.

(12) ראה ד"ה פדה בשלום שם ספ"ו ואילך (נב, ג ואילך).

(12) אבות פ"א מ"ז.

(13) וישלח לג, ד. ראה ד"ה פדה בשלום

שם פי"א (נו, א).

(14) תולדות כה, כג ובפרש"י (ממגילה ו,

סע"א). וראה תניא פ"ט (יג, סע"ב ואילך).

פי"ג (יח, ב). ובכ"מ.

(15) ב"ר פע"ז, ג. תנחומא וישלח ח. ראה

מונה, צאן דוקא, שמורה על ענין הביטול, ובאופן דתעבורנה, דהאי עובר לישנא דאקדומי הוא (כדאיתא בגמרא פסחים⁶⁸), והיינו שזהו באופן של מקיף⁶⁹, אבל נמשך ובא באופן של מנין (מונה), דאע"פ שלכאורה הוא ההיפך ממאד מאד, הנה דוקא בזה יש מעלה כו' (כמבואר בארוכה בדרושי פ' במדבר⁷⁰).

(ז) **והנה** הכח לעבודת יעקב בעוה"ז התחתון שאין תחתון למטה הימנו, שיוכל לפעול הברור למטה באופן שיש לו קשר ושייכות ללובן העליון, ועאכו"כ לעצמות לובן העליון (בחי' מאד מאד), הרי זה באתעדל"ע (ובאופן של עצמיות אתעדל"ע), שלכן נמשך בבחינת נשיקין, שזהו"ע וינשק לבן. וענין זה נמשך אח"כ לבניו, שזהו כפי שאיש ישראל עומד באופן דמשפיע, ולבנותיו, כפי שהוא באופן דמקבל. אמנם, בניו ובנותיו בכלל הרי זה כפי שהם באצילות⁷¹, ואח"כ הרי זה נמשך גם למטה בבי"ע, שזהו מ"ש ויברך אתהם, ויברך הו"ע ברכה והמשכה (למטה), וההמשכה היא — אתהם (כפי שמדייק בהדרושים⁷² שלא נאמר ויברך אותם (כהלשון הרגיל בכ"מ), אלא ויברך אתהם), שכולל ב' תיבות: א"ת ה"ם, א"ת הוא כמו את הטפל⁷², וה"ם הוא היפוך אותיות מ"ה, שהו"ע הביטול, אלא שהביטול הוא בהעלם, שלכן לא נאמר מ"ה אלא ה"ם. וזהו ויברך אתהם, שהענין דוינשק לבן הוא באופן של ברכה והמשכה גם בדרגות שהם טפלים (את הטפל) לאצילות וכל הענינים שבו, עי"ז שיש בהם ענין הביטול בהעלם עכ"פ, שזהו אופן הביטול שישנו בזמן העבודה, כמ"ש⁷³ ימי שנותינו בהם שבעים שנה, בהם דייקא, היינו, שהביטול דמ"ה הוא בהעלם, שלכן הוא בצירוף ה"ם, ואעפ"כ נמשך גם שם הענין דוינשק לבן גו'. ועי"ז יוכל להיות אח"כ הענין דיעקב הלך לדרוכו כו'.

(ח) **אך** עדיין צריך להבין, איך יכולה להיות ההתקשרות (פאָרבינדן זיך) עם לובן העליון שמשם יומשך למטה, בה בשעה שישנו סדר השתלשלות כו', ועאכו"כ כשלוּבן העליון הוא למעלה מהשתלשלות. ויש להקדים תחילה קשר והמשך הכתובים, שמ"ש וישכם לבן בבוקר וגו' בא בהמשך למ"ש לפני⁷⁴ עד הגל הזה ועדה המצבה אם אני לא אעבור אליך גו' ואם אתה לא תעבור אלי וגו'.

(68) ז, ב. (71) ראה תו"ח שם קפ, א ואילך.

(69) ראה לקו"ת מסעי צב, ג. נצבים נ, ג. (72) ראה ברכות לו, ב.

(70) ראה לקו"ת במדבר ז, סע"ג ואילך. (73) תהלים צ, י.

(74) ויצא לא, נב. (72) ראה תורת חיים שם קעא, ג.

(71) ראה תו"ח שם קפ, א ואילך.

(72) ראה ברכות לו, ב.

(73) תהלים צ, י.

(74) ויצא לא, נב. (72) ראה תורת חיים שם קעא, ג.

כללות הענין דזריזין מקדימין³⁶, הנה כמו"כ ישנו ענין ההשכמה למעלה, בבחי' לובן העליון.

ומבחי' זו נמשך הענין דוינשק לבניו ולבנותיו, והיינו, שבחי' לובן העליון נמשכת ממקומה (מקומו של לבן) לבניו ובנותיו כפי שהם במקומם (שהרי לאח"ז נאמר וישב לבן למקומו), דקאי על כל סדר ההשתלשלות שנקבע (אויסגעשטעלט) בב' הבחינות דמשפיע ומקבל, מ"ה וב"ן, שזהו"ע בניו ובנותיו, בניו היינו איש שדרכו לכבוש³⁷, היינו, שזכר הוא הכובש ומשפיע, ובנותיו, שכל כבודה בת מלך פנימה³⁸, הו"ע המקבל, אשה כשרה עושה רצון בעלה³⁹. וההמשכה לבניו ובנותיו היא באופן דוינשק, שנשיקין מורה על גודל ענין האהבה⁴⁰, וכמו שרואים אפילו באהבת האב לבנו יחידו, שע"פ רוב וע"ד הרגיל מתגלה האהבה ע"י מעשה או דיבור, שבהם יכולה לבוא באופן של מדידה והגבלה. אבל כאשר מתגלית עצמותה ומהותה של האהבה, הרי זה באופן שאינו יכול לבטא זאת בדיבור, אלא התגלותה היא באופן של נשיקה, שמורה על גילוי האהבה כפי שהיא בעצמותה, ובאופן כזה באה בגילוי. ולאח"ז באה ההמשכה (דלובן העליון) למטה יותר, שזהו מ"ש ויברך אתהם, כפי שיתבאר לקמן (ס"ו). ולאחרי כל זה אזי וישב לבן למקומו, ומתחילה עבודת יעקב.

(ד) **והנה** בנוגע לעבודת יעקב מבואר בארוכה בפרשת השבוע [ובפרט בשיעור חומש דיום חמישי, יו"ד כסלו] פרטי עבודתו בצאן לבן דוקא⁴¹. ואע"פ⁴² שלאח"ז נאמר⁴³ שאצל יעקב הי' (לא רק צאן, אלא) גם עבד ושפחה, ולפנ"ז נזכר גם שור וחמור, הרי מבואר במדרש⁴⁴ שלקח לו את כל אלה (שור וחמור, עבד ושפחה) עי"ז שהי' מוכר צאנו בדמים יקרים, והיינו, שעיקר עבודתו, ועיקר הענין דויפרוץ האיש מאד מאד⁴⁵, הי' דוקא בהענין דצאן רבות (שהצאן היו באופן דרבות)⁴⁶, ועי"ז הגיע אח"כ גם לשור וחמור ועד לעבד ושפחה (כמבואר בארוכה במ"א⁴⁷ פרטי

(44) הובא בפרש"י ויצא ל, מג. וראה תנחומא (באָבער) ויצא כד. ילקוט שמעוני ויצא רמז קל. ב"ר פע"ד, ה.

(45) ויצא שם.

(46) שם (ובפרש"י).

(47) ראה תו"א ויצא כג, ג. תו"ח שם.

וישלח קפ, ד ואילך. קפא, סע"ד.

(36) פסחים ד, א.

(37) יבמות סה, ב.

(38) תהלים מה, יד.

(39) תנא דבי אליהו רבה פ"ט.

(40) ראה תורת חיים שם, ד.

(41) ל, כח ואילך.

(42) ראה תורת חיים שם קעא, ג.

(43) וישלח לב, ו.

הדברים). ועזני⁴⁸ לקח יעקב את כל אשר לאבינו ומאשר לאבינו עשה את כל הכבוד הזה, היינו, מבחי' לובן העליון (לבן) נמשכים כל הענינים שנקראים בשם צאן רבות, שהיו אצל יעקב באופן דמאד, ולא רק פעם אחת מאד, אלא מאד מאד (ב' פעמים). וידוע הדיוק בזה⁴⁹, מהי ההפלאה בענין הצאן דוקא, דלכאורה, בעבד ושפחה יש מעלה יתירה, להיותם ממין המדבר. ואפילו שור וחמור, הנה בנוגע לענין העבודה וענין הבירורים אפשר לפעול בהם יותר מאשר בצאן. ואעפ"כ, עיקר עבודת יעקב ועיקר הבירורים שלו היו בענין הצאן דוקא, ומה שהגיע גם לשור וחמור ועבד ושפחה הי' זה ע"י עבודתו בענין הצאן דוקא.

ה) **ויובן** בהקדם מ"ש במדרש⁵⁰ בעשרה מקומות נמנו ישראל כו' ואחד לעתיד לבוא, עוד תעבורנה הצאן ע"י מונה⁵¹. ולכאורה צריך ביאור⁵², מדוע נקראים כאן בני' בשם צאן. ובהקדים, שבנוגע לכללות ענין מנין בני' (שמסופר בחומש בספר הפקודים⁵³) נאמר הלשון שאו את ראש גו' בני ישראל, והיינו, שבמעלת בני ישראל גופא פועל ענין המנין באופן שחודר (עס דערנעמט) את ראש בני', ויתירה מזה, שהראש עומד באופן של התנשאות (שאו), ועד שמגיע לבחי' גולגולותם (כולל גם כפי שהיא בתכלית העילוי)⁵⁴, שמוזה מובן גודל מעלת מנין בני'. ואעפ"כ, לאחרי שבמשך הדורות הי' ענין המנין תשעה פעמים, הנה בנוגע למנין העשירי נאמר עוד תעבורנה הצאן ע"י מונה, שבני' נקראים בשם צאן דוקא.

וענין זה קשור גם עם הדיוק המבואר בדרושי רבותינו נשיאינו שלפני ר"ה⁵⁵, בענין הוא לי לאב ואני לו לבן, ולמעלה מזה, הוא לי לרועה ואני לו לצאן⁵⁶, דלכאורה, איך אפשר להשוות הדרגא דצאן ורועה לדרגא דבן ואב, ולא עוד אלא שיש עילוי בצאן ורועה לגבי בן ואב, שלכן, לאחרי מ"ש⁵⁷ אני לדודי ודודי לי, נאמר ענין נעלה יותר, הרועה בשושנים, הרועה דייקא, שקשור עם ענין הצאן דוקא, הוא לי לרועה ואני לו לצאן.

(48) ויצא לא, א. (49) תו"ח וישלח קפ, ג. (50) תנחומא תשא ט. במדבר"ר פ"ב, יא. (51) ירמי' לג, יג. (52) ראה גם תו"ח ויצא קעט, ב. וישלח (53) שהש"ר פ"ב, טז (א). (54) תשעה ואילך. וראה גם שיחת ש"פ נצו"י תשל"ו. (55) אוה"ת פ' ראה ע' תשפד ואילך. ע' (56) שהש"ר פ"ב, טז (א). (57) שה"ש ו, ג. קפ, ד. קפב, א. (58) ראה גם בתו"ח ויצא קעט, ב. פינחס כו, ב. במדבר א, ב.

ו) **והביאור** בזה⁵⁸ (כמבואר גם בדרושי בעל הגאולה בפרשיות אלו⁵⁹), דהנה, ענין הצאן הוא מלשון יציאה. וכיון שצאן יעקב הוא מאשר לאבינו⁴⁸, דקאי על לובן העליון, הרי מובן שהיציאה היא מבחי' לובן העליון כמו שנמצא במקומו, ששם הוא בעולם, ובהעלם גופא, לא רק סתם העלם, אלא העלם העצמי, והיינו, שעבודתו של יעקב היתה להמשיך מבחי' העלם העצמי [שזהו גם מה שנפעל ע"י לימוד פנימיות התורה וכן לימוד נגלה דתורה באופן דיגעט⁶⁰, דדחקין למלה דחוכמתא וכו'⁶¹, כמבואר בארוכה בהמשך תרס"ג⁶²]. וזהו ענין ויפרוץ האיש מאד מאד שנעשה ע"י עבודת יעקב בענין הצאן, כמבואר בדרושים⁶³, שמאד הא' הוא מצד המשכת ההעלם ועד להעלם העצמי כפי שבא למטה באופן של יציאה, ולמעלה מזה, מאד הב', כפי שנקראים בשם צאן בהיותם במקומם בעלם העצמי, שגם ענין זה ממשיך יעקב ע"י עבודתו כו'.

וכיון שהמשכת בחי' ההעלם ועאכו"כ העלם העצמי אינה שייכת לסדר השתלשלות, לכן אי אפשר לומר שבדרגא זו יש ערך ושייכות דבן לאב, כיון שזהו"ע נעלה יותר, שעליו נאמר⁶⁴ גם בן ואח אין לו. אלא הדוגמא על זה היא מצאן ורועה, מצד ענין הביטול שיש בצאן, שזוהי מעלת הצאן אפילו לגבי שור וחמור⁶⁵, כי, אע"פ שאצל צאן לא שייך הענין דכשור לעול וכחמור למשאו⁶⁶, הרי ענין הביטול ישנו בצאן יותר מבשאר הבהמות ועאכו"כ שאר החיות. ולכן, כשצריך להמשיך ענין מבחי' שהיא בעלם, ועאכו"כ מהעלם העצמי ועד להתנשאות עצמית, הנה האפשרות והכלי לזה [עד כמה ששייך לומר "כלי" בערך להעלם בכלל והעלם העצמי במיוחד] הוא ענין הביטול ד(אשכון את) דכא ושפל רוח⁶⁷ (ולמטה יותר), ועד שנעשה ביטול לגמרי.

ומצד גודל מעלת הביטול דצאן, שזהו הכלי להמשכת גילוי לובן העליון, הנה גם לעתיד לבוא נאמר עוד תעבורנה הצאן ע"י

(58) ראה גם בשיחות שנאמרו בהתוועדות אדמו"ר האמצעי דרושי חתונה ח"ב ע' תקכב זו לאחר המאמר (לקו"ש חט"ו ע' 252 ואילך. (59) תו"ח ויצא קעט, ב. וישלח קפ, ג. (60) קהלת ד, ח. (61) מגילה ו, ב. (62) ראה גם אוה"ת וישלח רכח, ב. (63) זח"א קל, ב. (64) ע"ז ה, ב. (65) ע' קד ואילך. וראה גם מאמרי (66) ראה גם בתו"ח וישלח קפ, ד. וראה תו"א ואילך. (67) ישעי' נז, טו.